

переказів грошових коштів; введення сертифікації електронних платіжних засобів; чітка регламентація механізмів взаємодії між клієнтом і банком, між банком відправника грошей і банком одержувача коштів у разі несанкціонованого списання коштів клієнта.

З метою попередження кіберзлочинів банківськими установами можуть впроваджуватися такі технічні та організаційні заходи: періодичний огляд банкоматів для виявлення незаконно встановлених пристроїв; впровадження для клієнтів банку карт з мікропроцесором (чіпом), як більш захищених від підробки; ведення «чорного» списку рахунків (ідентифікаційних кодів, IP-адрес) шахраїв для своєчасного блокування операцій; вимоги двохфакторної / двоканальної автентифікації; використання токенів для зберігання електронних цифрових підписів; обов'язкове інформування клієнтів про кожну проведену операцію; підтвердження платежу в телефонному режимі; генерація клієнтського ключа самим клієнтом, що робить неможливим вчинення неправомірних дій з боку працівників банку; прив'язка ключа клієнта до серійного номеру жорсткого диску / флеш-накопичувача, що унеможливує копіювання ключів і доступ до сторінки клієнта за допомогою інших комп'ютерів; використання ряду логічних правил для типових / нетипових / підозрілих платежів в системі Клієнт-Банк; використання клієнтом окремого комп'ютера, який призначений тільки для системи Клієнт-Банк (інтернет-банкінг), з налаштованими мережевими фільтрами; статистичний аналіз трафіку (Netflow) для виявлення аномалій; введення лімітів на проведення операцій в мережі Інтернет.

Одержано 08.04.2021

УДК [004;343.6]

ПЕРЕЦЬ Олексій Вячеславович,

курсант 3 курсу факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ОНИЩЕНКО Юрій Миколайович,

кандидат наук з державного управління, доцент,

доцент кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

<http://orcid.org/0000-0002-7755-3071>

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ БАНКІВСЬКИХ КАРТОК, ЯК ЗАХІД ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСЬКИМ ДІЯМ

Завдяки зручності використання системи дистанційного банківського обслуговування (далі – ДБО) активно застосовуються майже всіма верствами населення як в Україні, так і за кордоном нашої держави. Пластикова банківська карта – платіжний інструмент, який набагато зручніше і, головне, вигідніше готівки. Але у пластикових карток є і недоліки: можливість механічного пошкодження або втрати, наприклад внаслідок крадіжки. Карту завжди можна перевипустити або заблокувати, але це зайвий клопіт. Потрібно бути обережним, розраховуючись нею на касах або знімаючи готівку в банкоматах. Різними способами шахраї при цьому можуть спробувати дізнатися реквізити картки: номер, термін дії, CVV-код, пін-код.

Пластик є альтернатива – віртуальні картки, які позбавлені цих недоліків. Це банківські карти, у яких є всі ті ж реквізити, що і у звичайних. Додавши таку карту в смартфон (технології ApplePay і GooglePay), користувач ДБО значно збільшує ступінь безпеки розрахунків за допомогою свого платіжного інструменту, що є досить актуальним у період всесвітньої пандемії, коли різко зросла кількість шахрайств, які вчиняють злочини з використанням платіжних інструментів та онлайн-сервісів у мережі Інтернет.

Віртуальну картку не потрібно носити з собою і тому неможливо втратити. У магазині ніхто не зможе підглядіти її реквізити, адже в процесі оплати держатель платіжного інструменту підносить до терміналу не карту, а смартфон. Але головне призначення віртуальних

карт – платежі в інтернеті. Сплачуючи покупки в мережі, доводиться вводити карткові дані на різних сайтах, що не завжди безпечно. Для цих цілей краще всього використовувати саме віртуальну карту. Відкрити її можна в будь-який момент, в більшості банків зробити це можна безкоштовно, і перерахувати на неї саме ту суму, яку плануєте витратити онлайн. В результаті шахраї, якщо і заволодіють реквізитами картки, то все одно не отримають ваші гроші.

Поруч із банківськими установами підрозділи Департаменту кіберполіції Національної поліції України ведуть активну превентивну діяльність щодо запобігання кіберзлочинам у банківській сфері, зокрема шахрайським діям, що вчиняються із застосуванням ДБО та платіжних інструментів. Доведення до відома населення України очевидних переваг використання віртуальних карток – важливий крок превентивного характеру у сфері запобігання шахрайським діям зловмисників.

Отже, коли справа йде про інтернет-покупки слід не забувати про такий спосіб забезпечення безпеки власних заощаджень як використання віртуальних карток. Саме популяризація серед населення даного платіжного інструменту суттєво вплине на зменшення кількості шахрайських дій у сфері електронної комерції та ДБО.

Превентивна діяльність, спрямована на запобігання злочинам у сфері ДБО, зокрема використання платіжних інструментів, повинна здійснюватися за допомогою комплексного підходу – із залученням зусиль усіх зацікавлених суб'єктів: правоохоронних органів, державних та комерційних фінансових установ, міжбанківських асоціацій, органів державної влади та представників приватного сектору, а також засобів масової інформації. Доречним вважається залучення закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання до проведення просвітницьких заходів щодо безпечного користування платіжними інструментами у загальноосвітніх школах під час профорієнтаційної роботи, адже фінансовій та комп'ютерній грамотності в умовах сьогодення слід навчати саме з дитячого віку.

Одержано 14.04.2021

УДК 343.13

ПОЛІТОВА Анна Сергіївна,

кандидат юридичних наук, доцент

СТАТТЯ 149 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ: ЧИ НАГАЛЬНА ПОТРЕБА УДОСКОНАЛЕННЯ?

Протидія торгівлі людьми постійно привертає увагу наукової спільноти, спонукаючи вчених, представників правоохоронних органів до обговорення проблем удосконалення чинного Закону про кримінальну відповідальність. Натомість, складається враження, що ініціатори внесення змін та доповнень до КК України – народи депутати України, вносячи зміни та доповнення, криміналізуючи або декриміналізуючи суспільно небезпечні діяння «граються». Така думка виникає якщо проаналізувати Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення кримінальної відповідальності за торгівлю людьми (реєстр. № 5134 від 22.01.2021).

1. Частина 1 ст. 149 КК України «Торгівля людьми» передбачає відповідальність за торгівля людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкуп третньої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатації.

Така назва та редакція ч. 1 аналізуємої статті, з'явилася після того, як 06 вересня 2018 р. Верховна Рада України прийняла проект Закону України «Про внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України (щодо приведення у відповідність до міжнародних стандартів)» (реєстр. №6243 від 27.03.2017), поданий народними депутатами України